

הוראה 1.1 - "מושגי יסוד – כלי רכב, נהגים וסוגי נסיעות"

כללי

1. הוראה זו מאגדת בתוכה את מושגי היסוד בתחום הבטיחות בדרכים וכוללת מושגים בעולם הרכב, הנהגים וסוגי הנסיעות, עבור כלל הוראות הבטיחות בכרך זה.
2. הגדרות נוספות הרלוונטיות לחלק מההוראות מפורטות בהוראות הרלוונטיות בכרך זה.

מטרה

3. הגדרת סוגי כלי הרכב, סוגי הנהגים וסוגי הנסיעות עבור כלל הוראות כרך זה.

הגדרות

4. כלי רכב:

א. **רכב אישי, רכב צמוד** - רכב שהוקצה לחייל או אע"צ לשימוש האישי, במסגרת זכאותו כתוצאה מדרגתו, מתפקידו או מתמריץ:

- 1) רכב חכור ("ליסינג") רכב אזרחי, הנמצא בשימוש צה"ל בהסכם חכירה;
- 2) רכב שכור חליף ליסינג רכב אזרחי, המושכר לשימוש צה"ל. השימוש ברכב שכור יהיה לצורך לצורך תגבור והשלמת סד"כ רכבי הליסינג.
- ב. **רכב משימתי** - רכב בבעלות צה"ל או שכור על ידי צה"ל, אשר הוקצה ליחידה לצורך ביצוע משימותיה, בהתאם לשיא הרכב שנקבע לה על ידי אט"ל.
- ג. **רכב ייעודי** - רכב בבעלות צה"ל אשר הוגדר על ידי אט"ל כמיועד למשימה מסוימת ולתכלית מוגדרת המחייבת שימוש ברכב והוצא עבורו רישיון רכב ייעודי (כגון: אמבולנס, מכלית דלק, רכב חילוץ ורכב ללימוד נהיגה).
- ד. **רכב משא** - רכב מנועי, המיועד לשמש להובלת משא או נוסעים, שמשקלו עולה על 3,500 ק"ג ושיש בו תא נהג נפרד מתא המטען או מושבים לנוסעים, שהותקנו לרוחב המרכב או לאורכו.
- ה. **רכב רב-הינע** - כלי רכב בעל הנעה העולה על 2x4 (כגון: 4x4, 6x6 או 8x8).
- ו. **רכב פתוח** - כלי רכב שבו הגישה לתא הנהג אינה נעולה או כלי רכב שניתן להתניעו ללא מפתח.
- ז. **רכב שכור לנהיגה עצמית** - רכב אזרחי שהושכר לצה"ל כדי שינהג בו נהג שייקבע על ידי צה"ל.
- ח. **רכב שכור** - רכב אזרחי שכור, המועסק על ידי צה"ל, ושנוהג בו בעל הרכב או שליחו.

5. נהיגה

הזמן בו נהג נוהג ברכב מסוג כלשהו, לרבות הזמן בו הוא עוסק בעבודות הקשורות בנהיגה.

6. נהגים:

- א. **נהג או נוהג** – חייל, לרבות אזרח עובד צה"ל, בעל רישיון נהיגה צבאי בתוקף, על-פי האמור בפ"מ 58.0202 "רישיון נהיגה".
- ב. **נהג יחידתי** – נהג, שתפקידו העיקרי ביחידה הינו נהיגה, ושאינו נהג מקצועי או נהג מבצעי (כגון נהג מפקד, נהג פלוגתי, נהג חפ"ק).
- ג. **נהג מקצועי** – חייל, שמקצועו הצבאי הינו "נהג" לכל סוגיו, אף אם אינו בעל רישיון נהיגה צבאי בתוקף (נהג במחלקת הרכב, נהג משא או משא כבד, נהג שסימול מקצועו 102).
- ד. **נהג בט"ש (סימול מקצוע 9370)** – חייל בשירות סדיר, המחזיק רישיון נהיגה צבאי, בעל היתרים לנהיגת כלי רכב ייעודיים לבט"ש והוכשר כנהג בט"ש בקורס נהיגה ייעודי בביה"ס לנהיגה מבצעית.
- ה. **לוחם נהג (סימול מקצוע 0151)** – חייל שהוסמך כלוחם המחזיק רישיון נהיגה צבאי, בעל היתר מתאים לנהיגה בסוג הרכב בו נדרש לנהוג והוכשר כלוחם נהג בביה"ס לנהיגה מבצעית.
- ו. **נהג מבצעי (סימול מקצוע 3378)** – חייל שהוסמך כלוחם וניתן לו רישיון נהיגה צבאי, בעל היתר מתאים לנהיגה בסוג הרכב בו נדרש לנהוג והוכשר כנהג מבצעי בביה"ס לנהיגה מבצעית.
- ז. **נהג מבצעי מיוחד (סימול מקצועי 520)** – נהג המוסמך נהיגה חשוכה "בר בשטח" לטווחים ארוכים (עד 100 ק"מ), להעמסת רכב על מטוס / מסוק, לתיקון תקלות משביות ברכב (דרג ב') ולהפעלת ערכת חילוץ מתקדמת. בוגר הכשרה ייעודית כנהג מבצעי בביה"ס לנהיגה מבצעית או במסגרת אחרת שאושרה לכך ע"י מקחצ"ר, חה"א, חה"י או אמ"ן.
- ח. **נהג מת"ק** – נהג בשירות מילואים בתנאי קבע. יחלו עליו ההוראות הבטיחות בדרכים החלות על נהג מקצועי למעט הקלות המפורטות בכרך זה.

7. סוגי נסיעות

- ט. **נסיעה בתפקיד** – נסיעה בכלי רכב, על ידי נהג, שנועדה לשרת את צורכי הצבא, ובכפוף לאישור מפקד משלח מהיחידה שכלי הרכב שייך לה. נסיעה בתפקיד תיחשב גם נסיעה שנועדה להגשת עזרה במקרה של אסון.
- י. **נסיעה באימונים** – נסיעה במהלך פעילות שתכליתה הכשרה או לימוד החייל או הכוחות או שמירת כשירות.
- יא. **נסיעה מבצעית** – נסיעה לפעילות מבצעית, כאשר לנהג מומחיות בנסיעה מבצעית ממושכת בלילה, "בר בשטח" ללא דרכי עפר בשטחים שונים: דיונות, הררי, טרשי ועוד; בתצורות שונות: עם משא או ללא משא, עם לוחמים או בלעדיהם; במבנה שונה: כרכב בודד, כצמד בסיוור קרבי, כרכב מוביל אורחה או כרכב במסגרת אורחה, למרחק של עד 30 ק"מ.
- יב. **נסיעה מבצעית מיוחדת** – נסיעה לפעילות מבצעית כאשר לנהג מומחיות כאמור בסעיף יא, וכן כרכב כמוביל אורחה או כרכב במסגרת אורחה, למרחק של עד 100 ק"מ. הנהג בעל יכולות להעמיס את הרכב למסוק או מטוס, יכולת לתקן תקלות משביות ברכב (דרג ב') ויכולת להפעיל ערכת חילוץ.
- יג. **נסיעה במתאר מבצעי** – נהיגה בעת פעילות אימונים, תרגילים ופעילות מבצעית.

יד. **נסיעה מנהלתית** - נסיעה בתפקיד, שאיננה "נסיעה במתאר מבצעי" בפע"ס או באימון.

8. נהיגה - סמכויות נהיגה לנהגים:

א. נהג, נוהג, נהג יחידתי, נהג בט"ש ונהג מקצועי, שאינו בוגר קורס ייעודי לנהיגה מבצעית:

(1) רשאי לנהוג בכלי הרכב עליהם הוסמך על כבישים ודרכי עפר ביום.

(2) ינהג בלילה בשטח ע"ג כלי רכב רב הינע, באחת מן האפשרויות:

(א) באורות מלאים.

(ב) באורות רוחב: באימונים ופעילות מבצעית במסגרת שיירה שמפקדה בוגר קורס

פיקודי שהוסמך לפקד על רכב והמשתמש באמר"ל דו עיני.

(ג) בנהיגה חשוכה: רק אם הוסמך לנהיגה חשוכה בהסמכה ייעודית ובהתאם להוראות מקחצ"ר.

(3) רשאי לרדת ירידה של עד 200 מטר מדרך העפר לשטח לצרכים מנהלתיים כגון:

פריסה, חניון, תדלוק וכיו"ב.

ב. טבלת ריכוז סמכויות לנהגים:

נהג מבצעי מיוחד	נהג מבצעי	לוחם נהג	נהג בט"ש	נהג מקצועי	נוהג	סמכויות נהיגה
V	V	V	V	V	V	ביום ובלילה בכלי רכב עליהם הוסמך, בכביש ובדרכי עפר באורות מלאים
V	V	V	V	V	V	ירידה של עד 200 מטר מדרך עפר לשטח לצרכים מנהלתיים
V	V	V	V	V	V	נסיעה באימונים או פע"ס בלילה <u>באורות רוחב</u> במסגרת שיירה שמפקדה בוגר קורס פיקודי שהוסמך לפקד על רכב ומשתמש באמר"ל דו עיני
V	V	V				נסיעה באימונים או פע"ס בלילה <u>באורות רוחב</u> במסגרת שיירה אשר בפיקוד בוגר קורס פיקודי אשר הוסמך לפקד על רכב תוך שימוש באמר"ל דו עיני לנהג ולמפקד
V	V					נהיגה חשוכה ללא אורות סימון באימונים או פע"ס <u>ע"ג צירים</u> ודרכי עפר בפיקוד בוגר קורס פיקודי אשר הוסמך לפקד על רכב תוך שימוש באמר"ל דו עיני לנהג ולמפקד
V	V					נהיגה חשוכה ללא אורות סימון, בפיקוד בוגר קורס פיקודי שהוסמך לפקד על רכב תוך שימוש באמר"ל דו עיני לנהג ולמפקד.